

WERKPLAN

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek/Waterland

2019

Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek ● Waterland

Erik Schaap
Coördinator
December 2018

INHOUD

DEEL I: Algemeen	2
Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	2
Takenpakket Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	2
Opmerkingen bij taken	2
Organisatie	4
Landelijk BD-netwerk	4
DEEL II: Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)	6
Klachtenbehandeling	6
Registratie en monitoring	6
Voorlichting en advies	7
Beleidsbeïnvloeding en -advisering	8
(Preventie)projecten	9
Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme	9
DEEL III: Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Beemster, Landsmeer, Waterland)	11
Klachtenbehandeling	11
Registratie en monitoring	11
Voorlichting en advies	12
Beleidsbeïnvloeding en -advisering	12
(Preventie)projecten	13
Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme	14

DEEL I

Algemeen

Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het Bureau Discriminatiezaken (BD) Zaanstreek/Waterland bestaat in zijn huidige vorm sinds 1996 en heeft als doelstellingen het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie¹ op grond van afkomst, huidskleur, sekse, seksuele gerichtheid, leeftijd, handicap, geloof, levensovertuiging of welke grond dan ook. Het bureau richt zich hierbij vooral op artikel 1 van de Nederlandse Grondwet, het Wetboek van Strafrecht en de gelijke-behandelingswetgeving. Het BD is medeoprichter van en deelnemer aan de landelijke koepelorganisatie van anti-discriminatievoorzieningen (ADV's), de Landelijke Vereniging tegen Discriminatie (LVtD). De ADV's zijn in hun eigen regio's verantwoordelijk voor onder meer klachtenbehandeling, voorlichting, het onderhouden van lokale netwerken en preventieve werkzaamheden.

Aan de hand van de hierna genoemde taken wordt beschreven hoe het BD in 2019 werkt aan de aanpak van discriminatie in de Zaanstreek en in Waterland. In het eerste kwartaal van 2019 verschijnt het BD-jaarverslag, waarin alle relevante informatie is te vinden over de werkzaamheden van het Bureau Discriminatiezaken gedurende het voorgaande jaar.

Takenpakket Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het BD heeft de volgende taken:

1. Klachtenbehandeling
2. Registratie en monitoring
3. Voorlichting en advies
4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering
5. Preventieprojecten
6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

---

¹ Onder discriminatie wordt verstaan: "Elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben, dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op terreinen van het openbare leven wordt tenietgedaan of aangetast" (Wetboek van strafrecht, art. 90 quater). Een eenvoudiger werkdefinitie is: "Het maken van onderscheid op onterechte gronden, als gevolg waarvan een individu of groep nadeel ondervindt."

Opmerkingen bij taken

1. klachtenbehandeling

Het BD is een laagdrempelige organisatie waar inwoners terecht kunnen met klachten en vragen over discriminatie. De kwaliteit van de klachtenbehandeling wordt gewaarborgd door vijf beroepskrachten. De BD-medewerkers worden regelmatig bijgeschoold en zijn op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van discriminatievoorkoming en -bestrijding. Het BD is tevens lid van de intervisiewerkgroep klachtbehandeling, waarin ook de ADV's Flevoland, Midden-Nederland, Kennemerland en Gooi en Vechtstreek zitting hebben. Om de kennis up to date te houden wordt er onder meer gebruikgemaakt van de expertise bij de landelijke koepelorganisatie LVtD en bij het College voor de Rechten van de Mens.

Ondanks de laagdrempeligheid die het BD hanteert, ligt het feitelijk aantal discriminatievoorvallen – in de breedste zin des woords – vele malen hoger dan jaarlijks in de statistieken wordt vastgelegd. Onafhankelijke onderzoeken tonen deze onderregistratie keer op keer aan. Dit komt onder meer omdat slachtoffers en getuigen denken dat melden niet helpt, de weg naar hulpinstanties niet kennen of bang zijn voor de gevolgen van een klachtenprocedure. Het BD blijft daarom investeren in de meldingsbereidheid.

Het vergroten van de BD-naamsbekendheid is eveneens een punt van aandacht dat regelmatig terugkeert. Het optimaliseren van zowel de bekendheid als de meldingsbereidheid gebeurt onder meer via publicaties in eigen en andere media, werkbezoeken en voorlichtingsacties.

2. a registratie

Het BD registreert de ontvangen discriminatieklachten in een (nieuw) klachtenregistratieprogramma dat voldoet aan de wettelijke eisen, genaamd ADVnet (zie ook bladzijde 6 en 11). Dat programma maakt het mogelijk om op een uniforme wijze te registreren en te vergelijken met de informatie van andere ADV's en met bijvoorbeeld gegevens van de politie en het Openbaar Ministerie.

2. b monitoring

Monitoring vindt vooral reactief plaats, naar aanleiding van (social) mediaberichten, informatieverzoeken, klachten van externe individuen of organisaties en in het kader van het Regionaal Discriminatieoverleg (RDO). Het monitoren gebeurt verder ten aanzien van extreemrechtse en fundamentalistische organisaties en individuen.

3. voorlichting en advies

Zowel een klachtmelding als een verzoek om voorlichting of informatie kan aanleiding zijn om informatiebijeenkomsten of trainingen te verzorgen. Deze taken voert het BD ook in 2019 uit. Daarnaast biedt het BD proactief voorlichting aan. Gebleken is dat zowel in het basis-, het voortgezet als het beroepsonderwijs de behoefte aan voorlichting groot is en blijft. Het BD ziet voorlichting via het onderwijs als een van de BD-kerntaken. Hierbij hoort ook methodiekontwikkeling, het ondersteunen van schoolbesturen en het trainen van docenten. De voorlichting en advisering blijven overigens niet beperkt tot het onderwijs. Uiteenlopende groepen en organisaties als welzijnsinstellingen, media, zelforganisaties en gemeenten maken gebruik van het BD-aanbod.

De voorlichtings- en adviestaken vallen (net als de nummers 4 t/m 6 van het BD-takenpakket) niet onder de door het rijk verzorgde financiering. De rijksoverheid verwacht dat de Nederlandse gemeenten daarvoor hun verantwoordelijkheid nemen en via cofinanciering deze activiteiten mogelijk maken. Dat is nog eens door het onafhankelijk onderzoeksinstituut Regioplan benadrukt in een op verzoek van het Ministerie van BZK in

2017 gehouden survey naar de kwaliteit en werkwijze van de ADV's. Vier van de acht gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland hebben zich overigens al bereid verklaard tot cofinanciering, te weten Zaanstad, Purmerend, Wormerland en Oostzaan. De andere gemeenten zal in 2019 wederom worden verzocht aanvullende subsidie te verstrekken. Waar dat niet gebeurt, kunnen de taken 3 t/m 6 in beginsel niet worden uitgevoerd. De Waterlandse gemeenten profiteerden overigens in het verleden wel al op beperkte schaal van het onderzoeks- en preventiewerk van het BD, maar betaalden hieraan (met uitzondering van Purmerend) niet mee.

4. beleidsbeïnvloeding en -advisering

Beleidsadvisering vindt vooral plaats via gemeenten, politie en Openbaar Ministerie. De advisering bestrijkt een groot aantal taakvelden en kan zowel preventief als curatief zijn.

5. (preventie)projecten

Het BD biedt al jaren een zeer divers pakket aan met preventieprojecten. De uitvoering van het aantal preventieve taken hangt echter deels af van externe financieringsmogelijkheden. Het Bureau Discriminatiezaken is van mening dat preventie van groot belang blijft om vooroordelen te voorkomen en begrip te kweken en doet dan ook het maximale om deze taak tot zijn recht te laten komen.

6. signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

Het BD onderhoudt over extremisme en radicaliseringstendensen contact met organisaties als de Anne Frankstichting en Kafka, alsmede met zelforganisaties, individuele contactpersonen, gemeenten, de politie en het Openbaar Ministerie. (Hardnekkige) rechts-extremistische uitingen zijn met name in Purmerend zichtbaar. Op ad-hocbasis hebben zich met name in Zaanstad het afgelopen jaar anti-islamitische groeperingen gemanifesteerd, vooral door middel van kleinschalige demonstraties en PR-acties.

Organisatie

Het BD-bestuur bestaat uit zes (onbezoldigde) leden. Zij zijn onder meer verantwoordelijk voor de invulling van de formatieplaatsen. Per 1 januari 2019 bestaat de formatie uit een coördinator (0,67 fte), een bureaumedewerker in Zaandam (0,67 fte), een voorlichter/bureaumedewerker in Purmerend (0,67 fte), een financieel medewerker (0,11 fte) en een voorlichter/ projectmedewerker (0,89 fte). Het BD hanteert een 36-urige werkweek. Naast de vaste medewerkers zijn bij het BD meerdere vrijwilligers actief.

Landelijk BD-netwerk

In juli 2009 trad de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen in werking. Daarmee had vanaf dat moment vrijwel elke inwoner van Nederland toegang tot een laagdrempelige anti-discriminatievoorziening in de directe omgeving. De gemeenten kregen een regierol toebedeeld bij de aanpak van discriminatie en dienden een verordening te maken hoe de wet op lokaal niveau werd uitgevoerd. Alle acht gemeenten in Zaanstreek-Waterland voldoen aan de toegankelijkheidsvereisten van het rijk.

In 2017 vond in opdracht van BZK een onderzoek plaats naar de werking van de anti-discriminatie-voorzieningen. De uitkomsten daarvan waren positief voor de onafhankelijke, bij de LVtD aangesloten bureaus, waaronder dus ook het BD-Zaanstreek/Waterland. Dit

Regioplan-rapport bevat aanbevelingen aan met name de rijksoverheid om de ADV-kwaliteit te borgen en mogelijkheden te creëren om te komen tot optimalisatie. Het Bureau Discriminatiezaken zal zich ook in 2019 op verschillende manieren blijven inzetten voor de brancheorganisatie LVtD.

DEEL II

Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)

1. Klachtenbehandeling

Doel: Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal ingediende klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. In 2018 legden bijvoorbeeld de landelijke Sinterklaasintocht in Zaanstad en de mogelijke komst van een moskee in Assendelft een flink beslag op de BD-tijd. Een constante in de klachten over de afgelopen jaren is de jaarlijks toenemende verruwing en verharding in het publieke debat. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en de maatschappelijke ontwikkelingen verwacht het BD in 2019 in de Zaanstreek minimaal 70 klachtmeldingen in behandeling te kunnen nemen.²

Het BD spant zich in om alle meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen. Het BD-kantoor in Zaandam is ook in 2019 dagelijks geopend. Het bureau hanteert op maandag, woensdag en vrijdag van 11.00-14.00 uur een inloopspreekuur. Daarbuiten is het mogelijk om op afspraak langs te komen.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

2. Registratie en monitoring

Doel: Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.

Het BD registreert sinds 1-1-2018 alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via ADVnet, een nieuw computerprogramma dat voldoet aan de landelijke regelgeving. Het BD gebruikt de ingevoerde gegevens voor de afhandeling van meldingen, voor monitoring en om (geanonimiseerde) discriminatiegegevens te verstrekken, onder meer in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Meerdere keren per jaar wordt een eveneens geanonimiseerd BD-zaakoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg, waaraan – naast de politie en het Openbaar Ministerie – ook de centrumgemeente Zaanstad deelneemt (mede namens Oostzaan en Wormerland). De RDO-partners wisselen daarnaast op regelmatige basis informatie uit over de ontvangen discriminatiemeldingen.

---

² Op 1 december 2018 had het Bureau Discriminatiezaken over de voorgaande elf maanden 64 Zaanse klachten in behandeling genomen.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken
- Levering van geanonimiseerde discriminatiecijfers aan onder meer de Zaanse gemeenten, het Regionaal Discriminatieoverleg en, via de LVtD, het ministerie van BZK. Ook andere organisaties (zoals het CIDI, de Anne Frankstichting en het Verwey-Jonker Instituut) maken gebruik van de BD-data

3. Voorlichting en advies

Doel: *Het geven van advies en het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden voor voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Een groot aantal Zaanse scholen benut het BD-aanbod. Ook voor 2019 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken.

Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden. De BD-website laat daartoe een breed spectrum aan mogelijkheden zien. In 2019 wordt wederom aan vele honderden Zaanse leerlingen en hun docenten voorlichting gegeven. Het BD richt zich daarbij op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Om de scholen bekend te maken met de laatste ontwikkelingen ontvangen ze regelmatig een lesaanbod.

Niet alleen (onderwijs-)instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een nog altijd toenemend aantal naslagwerken in de vorm van boeken, knipsel- en beeldmateriaal. Ook via de BD-Facebookpagina en de BD-website kan veel informatie worden verkregen. Ze worden regelmatig geactualiseerd met onder meer nieuwsberichten en informatie over de eigen werkzaamheden. Daarnaast is in 2018 begonnen met een BD-Twitteraccount.

Het BD heeft het initiatief genomen om samen met het Gemeentearchief Zaanstad, het Zaanse Museum en het 4 en 5 mei Comité Zaanstad een grootschalige expositie over de Zaanstreek in de Tweede Wereldoorlog mogelijk te maken. Die zal in het Zaanse Museum te zien zijn in 2020, 75 jaar na het einde van die oorlog. Ook ligt het in de bedoeling dat er dat jaar een op de expositie aansluitend fotoboek verschijnt. Scholieren vormen een belangrijke doelgroep van de tentoonstelling.

In de eerste maanden van 2019 is in de hal van het Zaanstedelijk gemeentehuis een expositie te bezichtigen over de LHBT-geschiedenis van de Zaanstreek. Bij dit BD-initiatief wordt onder meer samengewerkt met het Gemeentearchief Zaanstad en de *Paarse Vrijdag Krant*. Centraal daarin staat Jacob Israël de Haan. Deze homoseksuele, joodse schrijver groeide op in Zaandam en doorbrak met zijn roman *Pijpelijntjes* in 1904 het taboe op homoseksualiteit. Het BD brengt voor deze gelegenheid een herdruk uit van een minibiografie over De Haan.

Het BD gaat onderzoek of het een nieuwe lezingenreeks kan programmeren over de diverse samenleving, onder de noemer 'De Vermaning'. De mogelijkheden hiervoor zijn afhankelijk van externe financiering.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Ontwikkelen en aanbieden nieuw lesmateriaal
- Publicatie BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- BD-archief en website
- Voorbereiding expositie en fotoboek Zaanstreek en de Tweede Wereldoorlog
- Publicatie minibiografie Jacob Israël de Haan
- Expositie over Zaanse LHBT-geschiedenis
- Lezingenreeks 'De Vermaning' (onder voorbehoud)

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

***Doel:** Door het geven van (gevraagde en ongevraagde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.*

Het BD vormde samen met de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie, de Zaangemeenten en de gemeente Purmerend de afgelopen jaren het Regionaal Discriminatieoverleg. In 2017 kreeg dit een nieuwe vorm, waarbij ook de ADV's Noord-Holland Noord en Kennemerland en politievertegenwoordigers uit de rest van de provincie aanwezig waren bij het overleg. Het RDO komt ook in 2019 meerdere keren bij elkaar. De betrokken partijen voorzien elkaar bovendien van de geregistreeerde (geanonimiseerde) discriminatieklachten. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk.

De Noord-Hollandse ADV's werken al jaren samen op verschillende terreinen. Het streven is om ook volgend jaar gezamenlijk projecten op te zetten. Onderzocht wordt onder meer of het mogelijk is om op 21 maart 2019 een provinciale themadag over racisme(-bestrijding) te organiseren, in samenwerking met de collega-bureaus in Kennemerland en Noord-Holland Noord.

Het BD heeft sinds 2018 zitting in twee werkgroepen waarin het PR- en het socialmediabeleid van de LVtD wordt afgestemd.

Het BD geeft gevraagd en ongevraagd beleidsadviezen aan instellingen en gemeenten over het voorkomen (in beide betekenissen van het woord) van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

Producten:

- Deelname aan het Regionaal Discriminatieoverleg
- Provinciale samenwerking met vier Noord-Hollandse ADV's

- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties
- Provinciale themadag over racisme(-bestrijding) (onder voorbehoud)
- Deelname landelijke werkgroepen PR en social media

5. (Preventie)projecten

Doel: Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming door mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.

Van 2015 t/m 2018 heeft het Bureau Discriminatiezaken in en op verzoek van de gemeente Zaanstad een groot aantal projecten over seksuele diversiteit uitgevoerd. Hiervoor was rijkssubsidie beschikbaar. Voor de periode 2019-2022 stelt het ministerie opnieuw financiën beschikbaar. Het BD zal door middel van een campagneplan, waarin onder meer veel voorlichting in het middelbaar onderwijs wordt opgenomen, invulling geven aan dit project. De voorgaande jaren bestond het programma verder uit verdiepingsonderwijs in samenwerking met Theater AanZ, 'roze' activiteiten in verzorgingshuizen en filmvertoningen in filmtheater De Fabriek.

Veel andere (preventie)projecten zijn, als onderdeel van bredere activiteiten, terug te vinden bij de overige taakomschrijvingen.

Producten:

- Uitvoering van projecten voor Zaanstad-Regenbooggemeente
- Analyse verkiezingsuitslagen Staten- en Europese verkiezingen
- Diverse (preventieve) projecten

6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

Doel: Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreemrechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.

In 2018 manifesteerden zich voor het eerst sinds vele jaren rechtsextremistische actiegroepen in de Zaanstreek (Rechts in Verzet en Identitair Verzet). Hun doelwitten waren onder meer een islamitisch slachthuis en een te bouwen moskee in Assendelft. De neonazistische Nederlandse Volksunie roerde zich rond de landelijke Sinterklaasintocht in Zaanstad. Het is nog onduidelijk of dit oprispingen betroffen van groepen die hun basis buiten de Zaanstreek hebben of dat dergelijke acties een structureel karakter krijgen. De genoemde groepen hebben ook de aandacht van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst.

Georganiseerde Zaanse extreemrechtse initiatieven komen voornamelijk niet of nauwelijks voor. Hetzelfde geldt voor zover bekend ook voor fundamentalistische gedragingen in deze regio. Het BD werkt bij het bestrijden van rechtsextremisme onder meer samen met de Anne Frank Stichting, onderzoeksorganisatie Kafka en het door de rijksoverheid gefaciliteerde Meldpunt Internetdiscriminatie (MiND).

Met name online discriminatie vraagt in de Zaanstreek en Waterland een toenemend tijdsbeslag en dat zal de komende jaren niet veranderen. De toonhoogte op internet en in

andere media is regelmatig buiten proporties en gaat nogal eens de grenzen van het Wetboek van Strafrecht voorbij. Daarbij leeft vaak het misverstand dat vrijheid van meningsuiting betekent dat in Nederland alles mag worden gezegd en geschreven.

Het BD heeft in de Zaanstreek (nog altijd) één aangifte lopen, tegen de leider van de Vrije Democratische Partij. Hij uitte zich tijdens de campagne voor de Kamerverkiezingen van 2017 via sociale media en televisie meermalen antisemitisch en homofob. Het duurt helaas erg lang voordat de rechter een oordeel velt in deze zaak. Naar verwachting gebeurt dit in 2019 alsnog.

Zorgelijk is de toename van nepnieuws en onwaarheden op met name social media, met als belangrijk doel de beschadiging van minderheidsgroepen.

Producten:

- Monitoring extreemrechtse en fundamentalistische ontwikkelingen

DEEL III

Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer, Beemster)

1. Klachtenbehandeling

Doel: Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal ingediende klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. Een constante in de klachten over de afgelopen jaren is de jaarlijks toenemende verruwing en verharding in het publieke debat. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en de maatschappelijke ontwikkelingen verwacht het BD in 2019 in de regio Waterland minimaal 36 klachtmeldingen in behandeling te kunnen nemen.³

Het BD spant zich in om alle meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen. Het BD-kantoor in Purmerend is ook in 2019 op dinsdag en donderdag geopend. Het bureau hanteert deze dagen van 11.00-14.00 uur een inloopsprekkuur. Daarbuiten is het mogelijk om op afspraak langs te komen.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen

2. Registratie en monitoring

Doel: Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.

Het BD registreert sinds 1-1-2018 alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via ADVnet, een nieuw computerprogramma dat voldoet aan de landelijke regelgeving. Het BD gebruikt de ingevoerde gegevens voor de afhandeling van meldingen, voor monitoring en om (geanonimiseerde) discriminatiegegevens te verstrekken, onder meer in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Meerdere keren per jaar wordt een eveneens geanonimiseerd BD-zaaksoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg, waaraan – naast de politie, het Openbaar Ministerie en de Zaangemeenten – ook de gemeente Purmerend deelneemt. De RDO-partners wisselen daarnaast op regelmatige basis informatie uit over de ontvangen discriminatiemeldingen.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken

---

³ Op 1 december 2018 had het Bureau Discriminatiezaken over de voorgaande elf maanden 32 Waterlandse klachten in behandeling genomen.

- Levering van geanonimiseerde discriminatiecijfers aan onder meer de Waterlandse gemeenten, het Regionaal Discriminatieoverleg en, via de LVtD, het Ministerie van BZK. Ook andere organisaties (zoals het CIDI, de Anne Frankstichting en het Verwey-Jonker Instituut) maken gebruik van de BD-data.

3. Voorlichting en advies

Doel: *Het geven van advies of het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden voor voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Een groot aantal Purmerendse scholen benut het BD-aanbod. Ook voor 2019 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken.

Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden. De BD-website laat daartoe een breed spectrum aan mogelijkheden zien. Ook in 2019 wordt aan vele honderden Waterlandse leerlingen en hun docenten voorlichting gegeven. Het BD richt zich daarbij op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Om de scholen bekend te maken met de laatste ontwikkelingen ontvangen ze regelmatig een lesaanbod.

Niet alleen (onderwijs-)instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een nog altijd toenemend aantal naslagwerken in de vorm van boeken, knipsel- en beeldmateriaal. Ook via de BD-Facebookpagina en de BD-website kan veel informatie worden verkregen. Ze worden regelmatig geactualiseerd met onder meer nieuwsberichten en informatie over de eigen werkzaamheden. Daarnaast is in 2018 begonnen met een BD-Twitteraccount.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Ontwikkelen en aanbieden nieuw lesmateriaal
- Publicatie BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- BD-archief en website

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: *Door het geven van (gevraagde en ongevroegde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.*

Het BD vormde samen met de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie, de Zaangemeenten en de gemeente Purmerend de afgelopen jaren het Regionaal

Discriminatieoverleg. In 2017 kreeg dit een nieuwe vorm, waarbij ook de ADV's Noord-Holland Noord en Kennemerland en politievertegenwoordigers uit de rest van de provincie aanwezig waren bij het overleg. Het RDO komt ook in 2019 meerdere keren bij elkaar. De betrokken partijen voorzien elkaar bovendien van de geregistreerde (geanonimiseerde) discriminatieklachten. Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk.

De Noord-Hollandse ADV's werken al jaren samen op verschillende terreinen. Het streven is om ook volgend jaar gezamenlijk projecten op te zetten. Onderzocht wordt onder meer of het mogelijk is om op 21 maart 2019 een provinciale themadag over racisme(-bestrijding) te organiseren, in samenwerking met de collega-bureaus in Kennemerland en Noord-Holland Noord.

Het BD heeft sinds 2018 zitting in twee werkgroepen waarin het PR- en het socialmediabeleid van de LVtD wordt afgestemd.

Het BD geeft gevraagd en ongevraagd beleidsadviezen aan instellingen en gemeenten over het voorkomen (in beide betekenissen van het woord) van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

Het BD is lid van het in 2016 opgezette Purmerendse Verbindingsnetwerk. Daarin probeert een groot aantal lokale organisaties de omgevingscohesie te bevorderen.

Producten:

- Deelname aan het Regionaal Discriminatieoverleg
- Provinciale samenwerking met vier Noord-Hollandse ADV's
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties
- Deelname aan Verbindingsnetwerk Purmerend
- Deelname landelijke werkgroepen PR en social media
- Provinciale themadag over racisme(-bestrijding) (onder voorbehoud)

5. (Preventie)projecten

Doel: *Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming door mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.*

Het BD coördineert ook in 2019 activiteiten bij de manifestatie op en rond 21 maart, de internationale dag tegen racisme. Verscheidene organisaties besteden tussen 1 en 21 maart op uiteenlopende wijze aandacht aan de thema's discriminatie, tolerantie, gelijke behandeling en de multiculturele samenleving. Informatie over de activiteiten is onder meer te verkrijgen via de BD-site en BD-Facebookpagina.

Van 2012 t/m 2018 voerde het Bureau Discriminatiezaken in en op verzoek van Purmerend een groot aantal projecten uit over seksuele diversiteit. Hiervoor was

rijkssubsidie beschikbaar. Samen met onder meer Clup Welzijn en Theater AanZ voerde het BD gedurende die periode op verzoek van de 'Regenbooggemeente' Purmerend een aantal projecten uit. Voor de periode 2019-2022 stelt het ministerie opnieuw financiën beschikbaar. De gemeente wil het LHBT-beleid voortzetten. Het BD speelt bij de ontwikkeling en uitvoering van de activiteiten wederom een belangrijke rol.

Producten:

- 21 maartmanifestatie
- Medewerking aan Purmerend-Regenbooggemeente

6. Signalering en bestrijding van extreemrechts en fundamentalisme

***Doel:** Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreemrechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.*

Ook in 2018 was het Bureau Discriminatiezaken genoodzaakt om relatief veel tijd en energie te besteden aan de aanpak van extremistische uitingen, met name op internet. Naar verwachting is er volgend jaar eveneens aandacht nodig voor de nog altijd toenemende digitale discriminatie. De toonhoogte op internet en in andere media gaat steeds vaker de grenzen van het Wetboek van Strafrecht voorbij. Daarbij leeft nogal eens het misverstand dat vrijheid van meningsuiting betekent dat in Nederland alles mag worden gezegd en geschreven. Het Bureau Discriminatiezaken werkt samen met onder meer de gemeente en de politie bij het monitoren van de activiteiten van extremisten in met name Purmerend.

Het BD deed eind 2016 twee keer aangifte tegen het voormalige Purmerendse NVU-lid Mike Brand. Hij plaatste op Facebook tal van nazistische uitingen, zowel illustraties als teksten. Het duurt helaas erg lang voordat de rechter een oordeel velt in deze zaak. Een of twee van de aangiftes zijn inmiddels wel voorgelegd aan de rechtbank en leiden hopelijk in 2019 tot een rechtszitting.

De samenwerking bij het bestrijden van rechtsextremisme behelst verder onder meer de Anne Frank Stichting, onderzoeksorganisatie Kafka en het door de Rijksoverheid gefaciliteerde Meldpunt Internetdiscriminatie.

Van fundamentalistische gedragingen in de regio Waterland is het BD niets bekend.

Producten:

- Monitoring extreemrechtse en fundamentalistische ontwikkelingen

-----
